



Γράφει ο **εικονομιστ**

Μία σπουδαία αλλά όχι τόσο γνωστή σκηνή από τον επικό **«Θίασο»** του **Θόδωρου Αγγελόπουλου**, είναι αυτή όπου ο ποιητής-πρώην μέλος του θιάσου απαγγέλλει στίχους του **Μιχάλη Κατσαρού**.

Δυο μέλη του διαλυμένου θιάσου τον επισκέπτονται μετά την αποφυλάκισή του για να του προτείνουν να ξαναφτιάξουν τον θίασο, «όπως παλιά».

Εκείνος, απαντάει με ελαφρά παραλλαγμένους στίχους του Μιχάλη Κατσαρού, σταχυολογημένους από το **«Κατά Σαδδουκαίων»** («Όταν», «Η Διαθήκη μου, Υστερόγραφο». «Πώς να καταχωρήσω» κ.ά.)

Το **«Υστερόγραφο»** στο ποίημα **«Η Διαθήκη μου»** (**«Αντισταθείτε...»**), γράφηκε μετά την κατακρεούργησή του από τη λογοκρισία. Ο τελευταίος στίχος του, **«Ελευθερία ανάπηρη πάλι σου τάζουν!»**, ελαφρά παραλλαγμένος, αντικατέστησε το ακροτελεύτιο «Πάλι σας δίνω όραμα» στο «Όταν».

### **ΟΤΑΝ...**

Όταν ακούω να μιλάν για τον καιρό

όταν ακούω να μιλάνε για τον πόλεμο

όταν ακούω σήμερα το Αιγαίο να γίνεται ποίηση  
να πλημμυρίζει τα σαλόνια

όταν ακούω να υποψιάζονται τις ιδέες μου  
να τις ταχτοποιούν σε μια θυρίδα



όταν ακούω σένα να μιλάς  
εγώ πάντα σωπαίνω.

Όταν ακούω κάποτε στα βέβαια αυτιά μου  
ήχους παράξενους ψίθυρους μακρινούς

όταν ακούω σάλπιγγες και θούρια  
λόγους ατέλειωτους ύμνους και κρότους

όταν ακούω να μιλούν για την ελευθερία  
για νόμους ευαγγέλια και μια ζωή με τάξη

όταν ακούω να γελούν

όταν ακούω πάλι να μιλούν  
εγώ πάντα σωπαίνω.

Μα κάποτε που η κρύα σιωπή θα περιβρέχει τη γη  
κάποτε που θα στερέψουν οι άσημες φλυαρίες  
κι όλοι τους θα προσμένουνε σίγουρα τη φωνή  
θ' ανοίξω το στόμα μου  
θα γεμίσουν οι κήποι με καταρράκτες  
στις ίδιες βρώμικες αυλές τα οπλοστάσια  
οι νέοι έξαλλοι θ' ακολουθούν με στίχους χωρίς  
ύμνους  
ούτε υποταγή στην τρομερή εξουσία.

**Πάλι σας δίνω όραμα.**

Οι στίχοι που ακούγονται στην ταινία σαν απάντηση στην πρόταση για την 'ανασύσταση του θιάσου',  
διαχρονικά επίκαιροι, είναι οι ακόλουθοι:

**Σας αραδιάζω τα εμπόδια:**

η επέμβασις των γεγονότων των ήχων των παρατάξεων  
η επέμβασις των πλοίων από το άγριο πέλαγος  
οι λαϊκοί ρήτορες το στήθος μου οι φωνές  
οι φάμπρικες  
ο Οχτώβρης του '17  
το 1936  
ο Δεκέμβρης του '44...

Για τούτο θα παραμείνω με τα κουρέλια μου  
όπως με γέννησε η Γαλλική Επανάσταση  
όπως με γέννησε μάνα μου Ισπανία  
έναν σκοτεινό συνωμότης

Όταν ακούω κάποτε στα βέβαια αυτιά μου  
ήχους παράξενους, ψίθυρους μακρινούς  
όταν ακούω σάλπιγγες και θούρια  
λόγους ατέλειωτους, ύμνους και κρότους  
όταν ακούω να μιλούν για την ελευθερία  
για νόμους Ευαγγέλια για μια ζωή με τάξη  
εγώ πάντα σωπαίνω

Μα κάποτε...κάποτε

θ' ανοίξω το στόμα μου

οι κήποι θα γεμίσουν με καταρράχτες στις  
ίδιες βρώμικες αυλές τα οπλοστάσια  
οι νέοι, έξαλλοι, θ' ακολουθούν με στίχους χωρίς ύμνους  
ούτε υποταγή στην τρομερή εξουσία...



### **Ελευθερία ανάπηρη πάλι σας τάζουν!**

Όταν προβλήθηκε η ταινία, ο τελευταίος αυτός στίχος πυροδότησε ολόκληρη συζήτηση, γύρω από το “τι θέλει να πει ο ποιητής” της εικόνας Θ. Αγγελόπουλος. Δόθηκαν πολιτικές προεκτάσεις, τις οποίες ο ίδιος διέψευσε με σύντομη δήλωσή του. Έλεγε τότε, πως ο στίχος στην ταινία δεν αφορά σε κανένα κομμάτι της αριστεράς. Κανείς δεν θα μάθει τι θα έλεγε σήμερα.

Ακούστε το σχετικό ηχητικό απόσπασμα με εικόνες από τον **“Θίασο”**: